

ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی

Psychometric Properties of the Persian Version of Adult Separation Anxiety Questionnaire

Maryam Bakhtiari, PhD

Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Amir Mahdi Katani, PhD

Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

امیرمهدی کتانی

دکتری روان‌شناسی بالینی
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

مریم بختیاری*

دانشیار روان‌شناسی بالینی
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

Meisam Bazani, PhD

Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Amir Sam Kianimoghaddam, PhD

Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

امیرسام کیانیموگددام

دکتری روان‌شناسی بالینی
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

میثم بازانی

دکتری روان‌شناسی بالینی
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

Amin Sohrabzadeh, PhD

Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Nasrin Safarloo

M.A. in clinical psychology
Medical Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

نسرين صفرلو

کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی
واحد پزشکی تهران، دانشگاه آزاد اسلامی

امین سهرابزاده

دکتری روان‌شناسی بالینی
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

Ali Kheradmand, PhD

Shahid Beheshti University of Medical Sciences
Tehran, Iran

علی خردمند

دانشیار روان‌پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

چکیده

هدف این پژوهش تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی بود. در این پژوهش ۲۹۳ نفر از مراجعه‌کنندگان به درمانگاه روان‌پزشکی بیمارستان طالقانی تهران در سال ۱۳۹۷ با روش نمونه‌برداری در دسترس انتخاب شدند. ارزیابی با استفاده از مصاحبه بالینی ساختاریافته برای علائم اضطراب جدایی، پرسشنامه اضطراب جدایی در بزرگسالی (مانیکاواساگار، سیلو، واگنر و دربنی، ۲۰۰۳) و نسخه کوتاه فهرست نشانگان روان‌شناختی (نجاریان و داوودی، ۲۰۰۱) انجام شد. نتایج تحلیل عامل تأییدی ساختار تک‌عاملی پرسشنامه را تأیید کرد. هم‌چنین همسانی درونی و اعتبار بازآزمایی پرسشنامه قابل قبول بود. ضرایب همبستگی نمره این پرسشنامه با مصاحبه بالینی ساختاریافته و فهرست نشانگان روان‌شناختی بیانگر روایی همگرایی مناسب و ضریب همبستگی مصاحبه بالینی اضطراب جدایی کودکی، مصاحبه اضطراب جدایی بزرگسالی و فهرست نشانگان روان‌شناختی به ترتیب ۰/۵۲، ۰/۶۳ و ۰/۵۵ بود. هم‌چنین نمره ۳۳ با حساسیت ۹۵/۵ و ویژگی ۸۴/۲ به‌عنوان بهترین نمره برش معرفی شد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی دارای ویژگی‌های روان‌سنجی مناسب است و می‌تواند به عنوان ابزاری معتبر در راستای اهداف بالینی و پژوهشی استفاده شود.

واژه‌های کلیدی: ویژگی‌های روان‌سنجی، پرسشنامه، اضطراب جدایی، بزرگسال

Abstract

The aim of present study was to investigate the psychometric properties of Adult Separation Anxiety Questionnaire. In this study, 293 referrals to the psychiatric clinic of Taleghani Hospital in Tehran in 2019 were selected by convenience sampling method. Evaluation of the individuals was performed using Structured-Clinical Interview for Separation Anxiety Symptoms (SCI-SAS), Adult Separation Anxiety Questionnaire (Manicavasagar, Silove, Wagner & Drobny, 2003), and brief form of Psychological Symptoms Checklist (Najarian & Davodi, 2001). Data were analyzed using descriptive and inferential indicators. Confirmatory factor analysis confirmed the one-factor structure of the questionnaire. Also, internal consistency and test-retest reliability were adequate. The correlation coefficients of the score of this questionnaire with the structured clinical interview and the checklist of psychological symptoms indicated a good convergent validity for the questionnaire. The correlation coefficients for the clinical interview of childhood separation anxiety, the adult separation anxiety interview, and the list of psychological symptoms, were 0.52, 0.63, and 0.55 respectively. Also, a score of 33 with sensitivity of 95.5 and specificity of 84.2 was showed as the best cut off score. The findings of the present study show that the Adult Separation Anxiety Questionnaire has good psychometric properties and can be used as a valid tool for clinical and research purposes.

Keywords: psychometric properties, questionnaire, separation anxiety, adult

received: 29 December 2022

accepted: 25 July 2023

دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۰۸

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۰۳

*Contact information: maryam_bakhtiyari@sbmu.ac.ir

مقدمه

راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی - نسخه پنجم^۱ در معیارهای تشخیصی اختلال اضطراب جدایی^۲ تغییرهای مهمی را اعمال کرده است؛ محدودیت سنی برداشته شده و توصیف‌گرهای علائم اصلاح شده‌اند تا به‌کارگیری آنان برای بزرگسالان امکان‌پذیر باشد (انجمن روان‌شناسان آمریکا، ۲۰۱۳). مشخصه اضطراب جدایی در بزرگسالان ترس از جدایی واقعی یا احتمالی از دلبستگان اصلی است که در نهایت به اندیشناکی درباره امنیت و مکان فعلی حضور آنان منجر می‌شود (پینی و دیگران، ۲۰۱۰). شیوع اختلال اضطراب جدایی بزرگسالان در ایالات متحده آمریکا بالا گزارش شده است؛ شیوع این اختلال ۶/۶ درصد است و اکثریت این افراد در بزرگسالی به این اختلال مبتلا شده‌اند. به‌علاوه بیش از نیمی از آنان سابقه اختلال‌های خلقی (۵۳ درصد) داشته‌اند و بیشتر آن‌ها (۷۵ درصد) به دلیل مشکلات هیجانی تحت درمان قرار گرفته‌اند. اضطراب جدایی بزرگسالی به شکلی گسترده سبب مختل شدن فعالیت‌های روزمره زندگی می‌شود و کنش‌وری اجتماعی و شغلی افراد مبتلا را کاهش می‌دهد و از میزان همبودی بالایی با دیگر اختلال‌های اضطرابی (پینی و دیگران، ۲۰۰۵)، اختلال دوقطبی (پینی و دیگران، ۲۰۰۵) و سوگ پیچیده (پینی و دیگران، ۲۰۱۲) برخوردار است. در پژوهش‌های دیگر نیز ارتباط اضطراب جدایی بزرگسالی با ویژگی‌های شخصیتی و سرشتی بررسی شده‌اند. در این پژوهش‌ها اضطراب جدایی بزرگسالی با روان‌آزردگی، افسردگی، اضطراب، تنیدگی و ناتوانی بالا (سیلو، مارانه، واگنر، مانیکاوا ساگار و ریس، ۲۰۱۰) و همچنین آسیب‌گریزی بالاتر و جهت‌دهی خویشتن پایین‌تر همراه است (مرتول و الکین، ۲۰۱۲).

اختلال اضطراب جدایی در بزرگسالی بر حیطه‌های زیادی از زندگی افراد تأثیر می‌گذارد (طلایی‌نژاد، ۲۰۱۸؛ قنبری، طلایی‌نژاد، مظاهری و عسکری، ۲۰۱۵). در واقع یافته‌ها نشان‌دهنده اهمیت

اضطراب جدایی در شکل‌گیری آسیب‌های مختلف روانی و تأثیر آن بر ابعاد مختلف زندگی افراد است. به‌گونه‌ای که عدم توجه به این موضوع نه تنها آسیب‌های روانی را پیچیده و درمان را مشکل می‌کند بلکه کنش‌وری روانی-اجتماعی فرد را نیز مخدوش می‌سازد (باندلو و میکالیس، ۲۰۲۲). علاوه بر این، وجود اضطراب جدایی در بزرگسالی بر سلامت روانی و اضطراب کودکان این افراد تأثیر می‌گذارد. فرزندان این افراد نسبت به والدینی که مبتلا به اضطراب جدایی نیستند بیشتر مستعد انواع اختلالات روانی به ویژه اختلالات اضطرابی هستند (می، ۲۰۱۳). از این‌رو تشخیص افراد بزرگسال مبتلا به اختلال اضطراب جدایی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. زیرا منجر به تشخیص به موقع و مداخله به‌هنگام می‌شود و از تشدید مشکلات روانی فرد و اثرات آن بر دیگران به ویژه فرزندان این افراد پیشگیری می‌کند (فینسلس، اولینو، هاوس، مک‌کین و کلین، ۲۰۲۱؛ می، ۲۰۱۳). با وجود شیوع قابل توجه اختلال اضطراب جدایی بزرگسالان در کشورهای مختلف، در کشورهای شرقی به‌ویژه ایران پژوهش‌های اندکی به‌منظور بررسی این موضوع انجام شده است. از مهم‌ترین دلایل این امر را می‌توان به نبود ابزار تشخیصی جامع نسبت داد. به‌همین دلیل شیئر، ژین، روسکیو، والترز و کسلر (۲۰۰۶) مصاحبه بالینی ساختاریافته‌ای برای علائم اضطراب جدایی طراحی کردند. این مصاحبه به‌منظور ارزیابی علائم اضطراب جدایی تجربه‌شده در کودکی و بزرگسالی و مطابق با معیارهای راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی طراحی شده است (سیرانوسکی و دیگران، ۲۰۰۲). مصاحبه مذکور دارای دو زیرمقیاس هشت ماده‌ای است که اولی گزارش‌های بازنگرانه مربوط به علائم اضطراب جدایی در کودکی را می‌سنجد و دومی به ارزیابی سندر می‌مرتبط اما متمایز از علائم اضطراب جدایی در بزرگسالی می‌پردازد. مصاحبه بالینی ساختاریافته برای علائم اضطراب جدایی در بزرگسالی دارای ساختار عاملی روشن، همسانی درونی مناسب و سطوح بسیار

کمتر به جدایی تشویق می‌شوند (بازانی، بختیاری و مسجدی آرانی، ۲۰۲۲).

با وجود شیوع اضطراب جدایی در کشورهای شرقی توجه اندکی به هنجارسازی این ابزار به‌ویژه در ایران شده است. از محدود پژوهش‌هایی که به‌منظور هنجارسازی پرسشنامه اضطراب جدایی در بزرگسالان انجام شده است، پژوهش خورشیدوند (۲۰۱۸) است. این پژوهش نسخه فارسی این پرسشنامه را در نمونه دانشجویی ایرانی بررسی کرده است. همسانی درونی ۰/۸۹ و همبستگی متوسط آن با نتایج مصاحبه بالینی ساختاریافته برای علایم اختلال اضطراب جدایی و پرسشنامه نشانگان اضطراب جدایی، بیانگر روایی و اعتبار نسبتاً مناسب این پرسشنامه است (خورشیدوند، ۲۰۱۸). با این وجود، پژوهش پیش‌گفته دارای محدودیت‌های جدی است، از جمله استفاده از روش تحلیل عاملی نامناسب، انتخاب نمونه دانشجویی و عدم بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مانند حساسیت و ویژگی پرسشنامه برای تشخیص این اختلال. بنابراین این پژوهش با پوشش دادن محدودیت‌های پیشین در پی بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه در جمعیت بالینی شهر تهران بود.

روش

طرح این پژوهش از نوع همبستگی و هدف آن بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی و ساختار عاملی پرسشنامه خودگزارش‌دهی اضطراب جدایی بزرگسالی بود. پس از صدور کد اخلاق از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران، برای بررسی این پرسشنامه از روش ترجمه معکوس استفاده شد، بدین ترتیب که پرسشنامه در ابتدا توسط پژوهشگران ترجمه و توسط دو تن از اساتید رشته روان‌شناسی و یک متخصص زبان و ادبیات انگلیسی به لحاظ محتوایی و نگارشی بازبینی شد. در مرحله بعد نسخه نهایی پرسشنامه توسط یکی از دانشجویان رشته زبان و ادبیات انگلیسی مجدداً ترجمه و ضعف‌های آن برطرف شد.

بالایی از روایی همگرا و افتراقی است (سیرانوسکی و دیگران، ۲۰۰۲). در نهایت، پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی که نوعی ابزار خودگزارش‌دهی است از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته پیش‌گفته مشتق شده است. مانیکاواساگار، سیلو، کورتیز و واگنر (۲۰۰۰) به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه پرداختند و تحلیل مؤلفه اصلی، پنج عامل را با ارزش ویژه بیشتر از ۱ به‌دست داد که بار اکثر مادها به‌طور مثبت بر عامل نخست قرار داشت. عامل نخست به‌تنهایی ۴۵ درصد واریانس را تبیین می‌کرد و لذا تنها یک عامل اصلی از پرسشنامه حاصل شد. ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۵ نشان‌دهنده همسانی درونی بالا برای نمره کلی و اعتبار بازآزمایی ۰/۸۶ بود، درحالی‌که اعتبار درون‌طبقه‌ای از ۵۵ تا ۹۴ درصد طبقه‌بندی می‌شد. دو نقطه برش برای این پرسشنامه استخراج شد. نمره ۲۲ نشان‌دهنده نقطه برش منحنی‌هایی بود که حساسیت ۸۱ درصد و ویژگی ۸۴ درصد را نشان می‌داد. برای دستیابی به حساسیت ۹۷ درصد نمره برش ۱۱ مناسب ظاهر شد. در کل می‌توان نتیجه گرفت این پرسشنامه گزینه مناسبی برای سنجش اضطراب جدایی در بزرگسالی است (مانیکاواساگار و دیگران، ۲۰۰۰). این پرسشنامه در کشورهای مختلف غربی هنجارسازی شده است. برای مثال در نسخه پرتغالی این پرسشنامه نتایج نشان داد این پرسشنامه از یک عامل تشکیل شده و ضرایب آلفای کرونباخ آن ۰/۹۳ و روایی همگرای آن ۰/۵۷ است. فرهنگ‌های مختلف در حد تشویق به تمایز یافتگی متفاوتاند (بوچر و مسلاج، ۲۰۰۹). در جوامع فردی‌نگر جدایی امری جالفتاده است، اما در فرهنگ‌های جمعی‌نگر بسیار متفاوت است (کینز، سوننس و بیرز، ۲۰۱۱). نتایج پژوهشی در مورد خانواده‌های دارای فرهنگ جمع‌گرایانه شرقی نشان داد اضطراب جدایی بالا و تمایز خویشتن پایین در مادران با سطوح بالاتر اضطراب جدایی در کودکان همبسته است که این امر نشان‌دهنده فراگیر بودن این پدیده در فرهنگ‌های مختلف است (پلگ، هالابی و وابی، ۲۰۰۶). در ایران به‌عنوان یک کشور جمعی‌نگر افراد

پیشینه موجود رهنمودهای مختلفی برای تعیین حجم نمونه پیشنهاد کرده‌اند که از ۲ تا ۲۰ نفر به ازای هر ماده متغیر است (آنتواین، مورت، رگنولت، سبیل و هاردوین، ۲۰۱۴). در این پژوهش، مطابق با پیشنهاد تاباچنیک و فیدل (۲۰۰۷) به ازای هر ماده ۱۰ شرکت‌کننده در نظر گرفته شد. بدین ترتیب ۲۷۰ نفر از مراجعه‌کنندگان به درمانگاه روان‌پزشکی بیمارستان طالقانی تهران با استفاده از روش نمونه‌برداری در دسترس وارد پژوهش شدند. ۲۹۳ نفر در پژوهش شرکت کردند که ۳۸ پرسشنامه به دلیل عدم پاسخ‌دهی به بیش از ۵ درصد پرسش‌ها یا داشتن داده‌های پرت کنار گذاشته شدند. شرکت‌کنندگان شامل ۱۵۲ زن (۵۹/۶ درصد) و ۱۰۳ مرد (۴۰/۴ درصد) با میانگین سنی ۲۶/۴۷ سال در دامنه ۱۸ تا ۶۰ سال بود. ۱۹/۵ درصد دارای مدرک تحصیلی دیپلم و پایین‌تر، ۵۲/۵ درصد کارشناسی، ۲۰/۴ درصد کارشناسی ارشد و ۵/۵ درصد دکتری بودند. همچنین ۷۳/۷ درصد مجرد، ۲۱/۶ درصد متأهل و ۴/۰ درصد نیز مطلقه یا همسرشان فوت کرده بود. پس از اعلام موافقت شرکت‌کنندگان و ارائه توضیحات لازم در مورد طرح و اهداف پژوهش، موافقت آگاهانه آن‌ها دریافت شد. در ادامه مصاحبه بالینی ساختاریافته برای علائم اضطراب جدایی در بزرگسالی اجرا و سپس پرسشنامه‌های اضطراب جدایی بزرگسالی و فهرست نشانگان روان‌شناختی در اختیار آنان قرار گرفت.

پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی^۱

(مانیکاواساگار و دیگران، ۲۰۰۳). این پرسشنامه برای سنجش اضطراب ناشی از جدایی از نگاره‌های دلبستگی در بزرگسالی طراحی شده است. ماده‌های این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای درج‌بندی می‌شود. نسخه اصلی این پرسشنامه دارای ضریب همسانی ۰/۹۵ و اعتبار بازآزمایی ۰/۸۶ است. از آنجا که این پرسشنامه بر مبنای نسخه چهارم دستورالعمل آماری و تشخیصی اختلال‌های روانی^۲ طراحی شده است، بررسی حساسیت و ویژگی

پرسشنامه، نمره برش ۱۱ را برای تعیین افراد مبتلا مناسب نشان داد (مانیکاواساگار و دیگران، ۲۰۰۳). در نمونه دانشجویی ایرانی نیز همسانی درونی ۰/۸۹ و روایی همگرایی مناسب این پرسشنامه گزارش شده است (دیردوز، الکین و یمیز، ۲۰۱۲).

مصاحبه بالینی ساختاریافته برای علائم

اضطراب جدایی^۳ (شیر و دیگران، ۲۰۰۶). این مصاحبه برای بررسی علائم اضطراب جدایی در دوران کودکی و بزرگسالی بر مبنای نسخه چهارم دستورالعمل آماری و تشخیصی اختلال‌های روانی طراحی شده است. بخش نخست مصاحبه به صورت گذشته‌نگر به علائم اضطراب جدایی در کودکی مربوط می‌شود و در بخش دوم به تجربه این علائم در بزرگسالی پرداخته می‌شود. همسانی درونی این مصاحبه برای اضطراب جدایی دوران کودکی ۰/۷۹ و برای اضطراب جدایی بزرگسالی ۰/۸۵ است (سیرانوسکی و دیگران، ۲۰۰۲). در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ اضطراب جدایی دوران کودکی و بزرگسالی به ترتیب ۰/۶۴ و ۰/۶۸ به دست آمد.

فهرست نشانگان روان‌شناختی^۴ (نجاریان و

داوودی، ۲۰۰۱). این فهرست نسخه کوتا شده فهرست ۹۰ نشانه‌ای است که توسط نجاریان و داوودی (۲۰۰۱) تهیه و روایی‌یابی شده است. در فرم تهیه‌شده توسط آنان تنها یک نمره کلی برای آسیب‌شناسی عمومی قابل استخراج بود، به همین دلیل پژوهش دیگری به روایی‌یابی مجدد این ابزار پرداخت. نتایج این پژوهش ۷ عامل را به دست داد که دربردارنده ۲۵ ماده استفاده شده در پژوهش نجاریان و داوودی بود. این فهرست روایی همگرا و واگرایی مناسبی با شاخص‌های بهزیستی روانی و اجتماعی داشت. همسانی درونی کل آن ۰/۹۴ و برای مؤلفه‌های هفت‌گانه در دامنه ۰/۷۱ تا ۰/۹۵ قرار داشت. ضریب دونیمه‌سازی نیز ۰/۹۱ بود که نشان‌دهنده اعتبار خوب این ابزار است (تنهای رشوانلو و سعادت‌ی شمیر، ۲۰۱۵). همسانی درونی فهرست

1 - Adult Separation Anxiety Questionnaire (ASA-27)
2 - Diagnostics and Statistical Manual of Psychological Disorders-IV (DSM-IV)

3 - Structured-Clinical Interview for Separation Anxiety Symptoms (SCI-SAS)
4 - Symptoms Checklist (SCL-25)

نیز در این پژوهش ۰/۹۲ بود.

برای بررسی روایی همگرایی پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی از ضریب همبستگی آن با مصاحبه بالینی ساختاریافته برای علایم اضطراب جدایی استفاده شد. از دلایلی که در این پژوهش روایی واگرایی این ابزار بررسی نشده، آن است که در پژوهش‌های پیشین نیز به روایی همگرا اکتفا کردند. همچنین

یافته‌ها

برای بررسی اعتبار پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسال از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب ۰/۸۶ به دست آمد و حذف هیچ‌یک از ماده‌ها

ابزار مناسبی که از نظر مفهومی با پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالان روایی واگرا داشته باشد در دسترس نبود. روایی سازه این فهرست از طریق همبستگی‌های درونی و ساختار عاملی آن با روش تحلیل عاملی تأییدی بررسی شد. همچنین اعتبار این فهرست با استفاده از همسانی درونی (آلفای کرونباخ) و روش بازآزمایی در فاصله دو هفته بررسی شد.

به افزایش همسانی پرسشنامه منجر نشد. همچنین اعتبار بازآزمایی پرسشنامه در یک نمونه ۷۳ نفری به فاصله دو هفته بررسی شد (جدول ۱).

جدول ۱

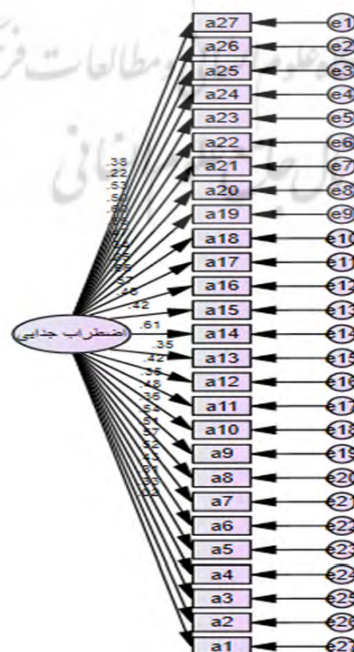
میانگین، انحراف استاندارد و اعتبار بازآزمایی پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی

بازآزمایی			ارزیابی اولیه		
<u>r</u>	<u>SD</u>	<u>M</u>	<u>SD</u>	<u>M</u>	
۰/۶۷**	۱۰/۶۳	۲۱/۶۸	۹/۷۰	۲۱/۸۱	اضطراب جدایی بزرگسالان

** $p < ۰/۰۱$

جدایی بزرگسالی را تأیید کرد. شکل ۱ نتیجه تحلیل عاملی تأییدی را نشان می‌دهد.

روایی ابزار با مدل تحلیل عاملی تأییدی بررسی شد. نتایج ساختار تک‌عاملی پرسشنامه اضطراب

شکل ۱. نتیجه تحلیل عاملی تأییدی

شاخص‌های برازش مدل در جدول ۲ آمده است. شاخص‌های برازش نشان دهنده برازش تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه است.

جدول ۲

شاخص‌های برازش مدل تک‌عاملی پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی

χ^2	df	χ^2/df	RMSEA	IFI	GFI	NFI	NNFI	CFI
۵۶/۰۵	۲۶	۲/۱۵	۰/۰۷۶	۰/۹۵	۰/۹۴	۰/۹۵	۰/۹۳	۰/۹۵

می‌گیرد. برای بررسی روایی همگرایی مقیاس نیز از همبستگی آن با مصاحبه بالینی برای اضطراب جدایی دوران کودکی و بزرگسالی و فهرست نشانگان روان‌شناختی استفاده شد (جدول ۳).

ضریب همبستگی ماده‌های پرسشنامه با یکدیگر و با نمره کل محاسبه شد. ماده‌ها با هم در دامنه ۰/۱۲ تا ۰/۵۵ قرار داد. هم‌چنین همبستگی ماده‌ها با نمره کل در دامنه ۰/۱۳ تا ۰/۶۶ قرار

جدول ۳

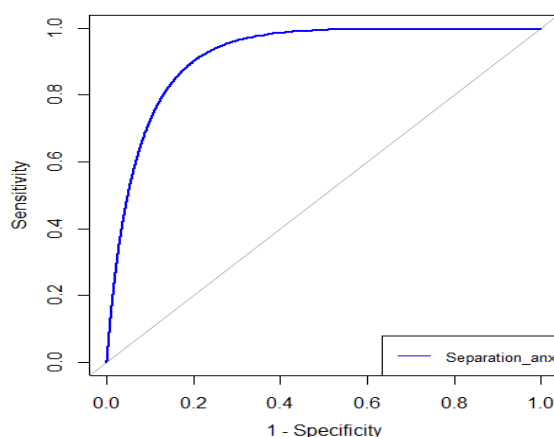
همبستگی نمره پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی با مصاحبه بالینی اضطراب جدایی بزرگسالی و فهرست نشانگان روان‌شناختی

اضطراب جدایی دوران کودکی	اضطراب جدایی دوران بزرگسالی	فهرست نشانگان روان‌شناختی
۰/۵۲۹**	۰/۶۳۵**	۰/۵۵۸**

** $p < ۰/۰۱$

معیار زرین مورد استفاده قرار گرفت و منحنی ROC ترسیم شد. نتایج تحلیل نمره ۳۳ را با حساسیت ۹۵/۵ و ویژگی ۸۴/۲ به عنوان بهترین نمره برش به دست داد. سطح زیر منحنی ۰/۹۱ با فاصله اطمینان ۰/۸۵۷-۰/۹۵۴ بود. با در نظر گرفتن معیارهای مصاحبه بالینی و نمره برش ۳۳ میزان مبتلایان به اختلال اضطراب جدایی بزرگسالی ۲۰ نفر (۶/۸۲ درصد) است.

مطابق با مصاحبه بالینی ساختاریافته برای علایم اختلال اضطراب جدایی ۲۱ نفر (۸/۲ درصد) از شرکت‌کنندگان واجد معیارهای اختلال اضطراب جدایی در بزرگسالی بود. همچنین ۱۵ نفر (۵/۹ درصد) واجد معیارهای اختلال اضطراب جدایی کودکی به صورت گذشته‌نگر بودند. برای تعیین نمره برش پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی، نتایج این مصاحبه به عنوان

شکل ۱. منحنی ROC جهت تعیین نمره برش مناسب برای پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی

برای تعیین نمرهٔ برش پرسشنامهٔ اضطراب جدایی بزرگسالی، از نتایج این مصاحبه به عنوان معیار زرین استفاده و منحنی ROC ترسیم شد. نتایج تحلیل نمرهٔ ۳۳ را با حساسیت ۹۵/۵ و ویژگی ۸۴/۲ به عنوان بهترین نمرهٔ برش بود. سطح زیر منحنی ۰/۹۱ با فاصلهٔ اطمینان ۰/۸۶-۰/۹۵ بود. با در نظر گرفتن معیارهای مصاحبهٔ بالینی و نمرهٔ برش ۳۳ میزان مبتلایان به اختلال اضطراب جدایی بزرگسالی ۲۰ نفر (۸۲/۶ درصد) است.

بحث

اضطراب جدایی بزرگسالی یک اختلال اضطرابی نسبتاً شایع و ناتوان کننده است که همبودی بالایی با سایر اختلال‌های هیجانی دارد (شیئر و دیگران، ۲۰۰۶). با این حال، این اختلال کمتر مورد توجه قرار گرفته و ابزارهای کافی برای سنجش آن در داخل کشور در دسترس نیست. یکی از ابزارهای موجود برای ارزیابی این اختلال که ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی برای سنجش اضطراب جدایی بزرگسالی دارد، پرسشنامهٔ اضطراب جدایی بزرگسالی (مانیکاواسگار و دیگران، ۲۰۰۳) است. نسخهٔ فارسی این پرسشنامه پیشتر توسط خورشیدوند (۲۰۱۸) در یک نمونهٔ دانشجویی روایی‌بایی شده، که با محدودیت‌های جدی همراه است. از اینرو، در این پژوهش ویژگی‌های روان‌سنجی نسخهٔ فارسی پرسشنامهٔ اضطراب جدایی بزرگسالی در یک نمونهٔ ۲۹۳ نفری از جمعیت بالینی بررسی و روایی آن تعیین شد. نتایج این پژوهش نشان داد این ابزار از روایی و اعتبار مناسب برای ارزیابی اضطراب جدایی بزرگسالی برخوردار است و می‌تواند برای اهداف درمانی و پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد.

در بررسی اعتبار این ابزار، همسانی درونی و اعتبار بازآزمایی پرسشنامه در فاصلهٔ دوهفته‌ای بررسی شد که نتایج نشان‌دهندهٔ آلفای کرونباخ ۰/۸۹ و ضریب همبستگی معنادار ۰/۶۹ بین اجرای اول و دوم بود و با ضریب همسانی ۰/۹۵ و اعتبار بازآزمایی ۰/۸۶ نسخهٔ اصلی (مانیکاواسگار و دیگران، ۲۰۰۳)، و نیز اعتبار ۰/۹۳ در نسخهٔ ترکی (دیردوز و دیگران، ۲۰۱۲) قابل مقایسه

است. در تبیین این یافته می‌توان گفت اضطراب جدایی اساساً یک مبحث شخصیتی دیرپاست که از کودکی در فرد شکل گرفته است و تحت تأثیر حالت نیست بلکه اساساً متأثر از شخصیت است به همین دلیل در طول زمان ثبات دارد، مگر این‌که فرد تحت درمان قرار بگیرد (فینساس و کلین، ۲۰۲۱). روایی پرسشنامه با استفاده از مدل تحلیل عاملی تأییدی بررسی شد که شاخص‌های برازش مدل تأییدکنندهٔ ساختار تک‌عاملی نسخهٔ اصلی (مانیکاواسگار و دیگران، ۲۰۰۳) بود. همچنین روایی همگرایی پرسشنامهٔ اضطراب جدایی بزرگسالی با بررسی همبستگی آن با مصاحبهٔ بالینی ساختاریافته برای علائم اضطراب جدایی و نیز فهرست نشانگان روان‌شناختی تأیید شد. نتایج روایی همگرا نشان‌دهندهٔ همبستگی مثبت معنادار اضطراب جدایی دوران کودکی و بزرگسالی به ترتیب برابر با ۰/۵۱ و ۰/۶۸ و نمرهٔ کل فهرست نشانگان روان‌شناختی ۰/۵۴ بود که نشان‌دهندهٔ روایی همگرایی مناسب این پرسشنامه است. در تبیین این یافته می‌توان گفت از آنجایی که اضطراب جدایی مسئله‌ای بین‌فردی و اجتماعی است اساساً انتظار می‌رود که در بافت اجتماعی خود را نشان دهد. این موضوع در فهرست نشانگان روان‌شناختی خود را نشان داد و افراد با اضطراب جدایی بالاتر نسبت به مشکلات اجتماعی واکنش‌های روانی منفی بیشتری را تجربه می‌کردند. همچنین وجود همبستگی بالاتر این پرسشنامه با بُعد اضطراب جدایی بزرگسال نسبت به بُعد اضطراب جدایی کودکی نشان‌دهندهٔ تفکیک نسبی اضطراب جدایی بزرگسالی از کودکی است. در واقع اگرچه اضطراب بزرگسالی ادامهٔ اضطراب جدایی کودکی است با این حال وجود اضطراب اجتماعی کودکی به معنای شکل‌گیری اضطراب اجتماعی در بزرگسالی نیست. در نتیجه برای بررسی اضطراب بزرگسالی نیاز به ارزیابی مجدد در دورهٔ بزرگسالی است که با توجه به کفایت ویژگی‌های روان‌سنجی ابزار حاضر در این پژوهش این ابزار مناسب است (فینساس و دیگران، ۲۰۲۱).

سرانجام، برای تعیین نقطهٔ برش مناسب برای

این پرسشنامه، منحنی ROC با استفاده از نتایج حاصل از SCI-SAS به عنوان استاندارد طلایی ترسیم شد. نتایج نمره ۳۳ را با حساسیت ۹۵/۵ و ویژگی ۸۴/۲ به عنوان بهترین نمره برش به دست داد. در تحلیل ROC پژوهش اصلی نمره ۲۲ نشان‌دهنده نقطه برش با حساسیت ۸۱ و ویژگی ۸۴ بود و برای دستیابی به حساسیت ۹۷ این نمره به ۱۱ رسید (مانیکوااسگار و دیگران، ۲۰۰۳). همچنین در روایی‌یابی نسخه ترکی نمره برش ۲۶/۵ با حساسیت ۸۱ و ویژگی ۷۹ گزارش شد (دیردوز و دیگران، ۲۰۱۲). در تبیین این یافته می‌توان گفت که اساساً فرهنگ‌های شرقی اجتماع‌محور و خانواده‌محور است و افراد تشویق می‌شوند به جای فردیت، اجتماع و خانواده را در اولویت قرار دهند. در صورتی که در کشورهای غربی تأکید می‌شود افراد زودتر به فردیت روی بیاورند و از خانواده جدا شوند. به همین دلیل زودتر اضطراب جدایی را تجربه و نمره برش پایین‌تری برای آن‌ها به دست آمده است. برعکس در ایران که یک کشور شرقی و دارای فرهنگ جمعی است افراد معمولاً کمتر به جدایی و استقلال تشویق می‌شوند (بازانی و دیگران، ۲۰۲۲). در واقع، فرهنگ‌های مختلف در میزان تشویق به تمایز یافتگی متفاوتند و درحالی که یک رفتار دال بر تمایز یافتگی در فرهنگی مورد پذیرش است و حتی ترغیب می‌شود، در فرهنگی دیگر مورد انتقاد واقع شده و سرزنش می‌شود (بوچر و مسلاج، ۲۰۰۹). در جوامع فردی‌نگر غربی که جدایی امری رایج است، پیشرفت تدریجی به سمت استقلال اغلب امری طبیعی در جریان تحول از کودکی به بزرگسالی محسوب می‌شود. با این حال، تبیین فرایند جدایی تفرد و آنچه بیمارگونه تلقی می‌شود، در فرهنگ‌های جمعینگر بسیار متفاوت است (کینز و دیگران، ۲۰۱۱). از این رو، منطقی است که رفتارهای مرتبط با اضطراب جدایی از نگاره‌های دلبستگی در فرهنگ‌های جمعی‌نگر همچون ایران، بیش از جوامع فردی‌نگر همچون ایالات متحده تحمل شده و بهنجار برداشت شود و برای بیمارگون دانستن رفتارهای پیرامون اضطراب جدایی در فرهنگ

جمعی‌نگر به نقطه برش بالاتری نیاز باشد. در مجموع، نتایج این پژوهش نسخه فارسی پرسشنامه اضطراب جدایی بزرگسالی را به عنوان یک ابزار خودگزارش‌دهی روا و معتبر برای ارزیابی اضطراب جدایی در بزرگسالان تأیید کرد. این پرسشنامه با توجه به داشتن نقطه برش می‌تواند برای کمک در تشخیص اختلال اضطراب جدایی بزرگسالی و نیز ارزیابی شدت آن در کارهای بالینی و پژوهشی مورد استفاده متخصصان بالینی و پژوهشگران قرار گیرد.

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش عدم بررسی تشخیص‌های روان‌پزشکی مراجعه‌کنندگان به درمانگاه روان‌پزشکی بود. همچنین تکرار پژوهش در نمونه‌های گسترده برگرفته از جمعیت عمومی می‌تواند کفایت ابزار و نقاط برش مناسب‌تری برای تشخیص این اختلال فراهم سازد.

بدین وسیله نویسندگان مقاله مراتب تقدیر و تشکر خود را از مرکز پژوهش‌های توسعه بالینی بیمارستان طالقانی به خاطر تأمین مالی و حمایت از طرح پژوهشی و بیماران برای شرکت در پژوهش اعلام می‌دارند.

این تحقیق با کد اخلاق IR.SBMU.RETECH. REC. ۱۳۹۷،۶۶۴ ثبت شده است.

منابع

- Aaronson, C. J., Shear, M. K., Goetz, R. R., Allen, L. B., Barlow, D. H., White, K. S., & Woods, S. W. (2008). Predictors and tie course of response among panic disorder patients treated with cognitive-behavioral therapy. *The Journal of Clinical Psychiatry*, 69(3), 418-424.
- Anthoine, E., Moret, L., Regnault, A., Sébille, V., & Hardouin, J. B. (2014). Sample size used to validate a scale: a review of publications on newly-developed patient reported outcomes measures. *Health and Quality of Life Outcomes*, 12, 1-10.
- Association, A. P. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (Fifth ed.). Washington, DC: American Psychiatric Publishing.
- Bandelow, B., & Michaelis, S. (2022). Epidemiology of anxiety disorders in the 21st century. *Dialogues in*

- Kirsten, L. T., Grenyer, B. F., Wagner, R., & Manicavasagar, V. (2008). Impact of separation anxiety on psychotherapy outcomes for adults with anxiety disorders. *Counselling and Psychotherapy Research*, 8(1), 36-42.
- Kohlhoff, J., Barnett, B., & Eapen, V. (2015). Adult separation anxiety and unsettled infant behavior: Associations with adverse parenting during childhood and insecure adult attachment. *Comprehensive Psychiatry*, 61, 1-9.
- Manicavasaga, V., Silove, D., & Curtis, J. (1997). Separation anxiety in adulthood: A phenomenological investigation. *Comprehensive Psychiatry*, 38(5), 274-282.
- Manicavasagar, V., Silove, D., Curtis, J., & Wagner, R. (2000). Continuities of separation anxiety from early life into adulthood. *Journal of Anxiety Disorders*, 14(1), 1-18.
- Manicavasagar, V., Silove, D., Wagner, R., & Drobny, J. (2003). A self-report questionnaire for measuring separation anxiety in adulthood. *Comprehensive Psychiatry*, 44(2), 146-153.
- May, A. C. (2013). *The effects of parent factors on children's separation anxiety*. Louisiana state University and Agricultural & Mechanical College.
- Mertol, S., & Alkin, T. (2012). Temperament and character dimensions of patients with adult separation anxiety disorder. *Journal of Affective Disorders*, 139(2), 199-203.
- Najarian, B., & Davodi, I. (2001). Development and reliability of SCL-25: short form of SCL-90. *Journal of Psychology*, 5(2), 136-49. [In Persian].
- Peleg, O., Halaby, E., & Whaby, E. N. (2006). The relationship of maternal separation anxiety and differentiation of self to children's separation anxiety and adjustment to kindergarten: A study in Druze families. *Journal of Anxiety Disorders*, 20(8), 973-995.
- Pini, S., Abelli, M., Mauri, M., Muti, M., Iazzetta, P., Banti, S., & Cassano, G. B. (2005). Clinical correlates and significance of separation anxiety in patients with bipolar disorder. *Bipolar Disorders*, 7(4), 370-376.
- Pini, S., Abelli, M., Shear, K., Cardini, A., Lari, L., Gesi, C., & Troisi, A. (2010). Frequency and clinical correlates of adult separation anxiety in a sample of 508 outpatients with mood and anxiety disorders. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 122(1), 40-46.
- Clinical Neuroscience*, 17(3), 327-335.
- Bazani, M., Bakhtiari, M., & Masjedi Arani, A. (2022). An investigation of long-distance relationship maintenance in married individuals in Tehran, 2020. *American Journal of Family Therapy*, 50(5), 491-509.
- Bögels, S. M., Knappe, S., & Clark, L. A. (2013). Adult separation anxiety disorder in DSM-5. *Clinical Psychology Review*, 33(5), 663-674.
- Boucher, H. C., & Maslach, C. (2009). Culture and individuation: The role of norms and self-construals. *The Journal of Social Psychology*, 149(6), 677-693.
- Cyranowski, J. M., Shear, M. K., Rucci, P., Fagiolini, A., Frank, E., Grochocinski, V. J., & Cassano, G. (2002). Adult separation anxiety: Psychometric properties of a new structured clinical interview. *Journal of Psychiatric Research*, 36(2), 77-86.
- Diriöz, M., Alkin, T., Yemez, B., Onur, E., & Eminağaoğlu, N. (2012). The validity and reliability of Turkish version of separation anxiety symptom inventory and adult separation anxiety questionnaire. *Turkish Journal of Psychiatry*, 23(2), 108-116.
- Finsaas, M. C., & Klein, D. N. (2021). Adult separation anxiety: Personality characteristics of a neglected clinical syndrome. *Journal of Abnormal Psychology*, 130(6), 620-626.
- Finsaas, M. C., Olino, T. M., Hawes, M., Mackin, D. M., & Klein, D. N. (2020). Psychometric analysis of the adult separation anxiety symptom questionnaire: Item functioning and invariance across gender and time. *Psychological assessment*, 32(6), 582-593.
- Ghanbari, S., Talaienejad, N., Asgari, A., & Mazaheri, M. (2015). Preliminary properties of Separation Anxiety Assessment Scale (parent version). *Journal of Developmental Psychology: Iranian Psychologists*, 12(3), 225-235. [In Persian].
- Khorshidvand, Z. (2018). The psychometric properties of the Adult Separation Anxiety Questionnaire among students of university. *Scientific Journal of Ilam University of Medical Sciences*, 25(6), 160-170. [In Persian].
- Kins, E., Soenens, B., & Beyers, W. (2011). Why do they have to grow up so fast? Parental separation anxiety and emerging adults' pathology of separation-individuation. *Journal of Clinical Psychology*, 67(7), 647-664.

- mated DSM-IV child and adult separation anxiety disorder in the national comorbidity survey replication. *American Journal of Psychiatry*, 163(6), 1074-1083.
- Silove, D., & Rees, S. (2014). Separation anxiety disorder across the lifespan: DSM-5 lifts age restriction on diagnosis. *Asian Journal of Psychiatry*, 11, 98-101.
- Silove, D. M., Marnane, C. L., Wagner, R., Manicavasagar, V. L., & Rees, S. (2010). The prevalence and correlates of adult separation anxiety disorder in an anxiety clinic. *BMC psychiatry*, 10(1), 21.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2007). *Using multivariate statistics* (Vol. 5). Boston, MA: Pearson.
- Talaienejad, N. (2018). Separation Anxiety Assessment Scale (Parent Version): Instruction and Scoring (persian version). *Journal of Developmental Psychology: Iranian Psychologists*, 14(55), 343-346. [In Persian].
- Tanhaye Reshvanloo, F., & Saadati Shamir, A. (2015). Construct validity and reliability of Symptom Checklist-25 (SCL-25). *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 18(1), 48-56. [In Persian].
- Pini, S., Abelli, M., Troisi, A., Siracusano, A., Cassano, G. B., Shear, K. M., & Baldwin, D. (2014). The relationships among separation anxiety disorder, adult attachment style and agoraphobia in patients with panic disorder. *Journal of Anxiety Disorders*, 28(8), 741-746.
- Pini, S., Gesi, C., Abelli, M., Muti, M., Lari, L., Cardini, A., & Shear, K. M. (2012). The relationship between adult separation anxiety disorder and complicated grief in a cohort of 454 outpatients with mood and anxiety disorders. *Journal of Affective Disorders*, 143(1-3), 64-68.
- Pini, S., Martini, C., Abelli, M., Muti, M., Gesi, C., Montali, M., & Cassano, G. B. (2005). Peripheral-type benzodiazepine receptor binding sites in platelets of patients with panic disorder associated to separation anxiety symptoms. *Psychopharmacology*, 181(2), 407-411.
- Ruiz-García, A., Jiménez, Ó., Resurrección, D. M., Ferreira, M., Reis-Jorge, J., & Fenollar-Cortés, J. (2021). Portuguese validation of the Adult Separation Anxiety Questionnaire (ASA-27). *Plos one*, 16(3), e0248149.
- Shear, K., Jin, R., Ruscio, A. M., Walters, E. E., & Kessler, R. C. (2006). Prevalence and correlates of esti-